

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 12 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)**

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α. Εκλεκτικοί
- β. Στρατιωτικός Σύνδεσμος
- γ. Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να αντιστοιχίσετε σωστά τα γράμματα (διπλωματικές πράξεις) της στήλης **A** με τους αριθμούς (ρυθμίσεις) της στήλης **B** (περισεύει ένα στοιχείο από τη στήλη B):

ΣΤΗΛΗ A	ΣΤΗΛΗ B
α. Συνθήκη του Λονδίνου (1913)	1. Παραχώρηση στην Ελλάδα της Δυτικής Θράκης από τη Βουλγαρία
β. Συνθήκη του Βουκουρεστίου (1913)	2. Παραίτηση του σουλτάνου από όλα τα δικαιώματά του στην Κρήτη
γ. Συνθήκη του Νείγυ (1919)	3. Εξαίρεση από την ανταλλαγή των μουσουλμάνων της Δυτικής Θράκης
δ. Συνθήκη των Σεβρών (1920)	4. Αμοιβαία απόσβεση των οικονομικών υποχρεώσεων μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας
ε. Συμφωνία της Άγκυρας (1930)	5. Υπαγωγή της περιοχής της Σμύρνης σε ελληνική διοίκηση για πέντε χρόνια
	6. Τερματισμός των Βαλκανικών πολέμων

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

- α. Ποια ήταν τα χαρακτηριστικά των κομμάτων κατά το τελευταίο τέταρτο του 19ου αιώνα και πώς ήταν οργανωμένη η βάση τους; (μονάδες 7)
- β. Με ποια κριτήρια επιλέγονταν οι υποψήφιοι βουλευτές και ποια ήταν η κοινωνική τους προέλευση κατά το ίδιο χρονικό διάστημα; (μονάδες 6)

Μονάδες 13

ΘΕΜΑ Β2

- α. Γιατί η Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων (ΕΑΠ) έδωσε προτεραιότητα στη γεωργία; (μονάδες 6)
- β. Για ποιους λόγους προτιμήθηκαν η Μακεδονία και η Δυτική Θράκη για την εγκατάσταση των προσφύγων; (μονάδες 6)

Μονάδες 12

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται, να αναφερθείτε:

- α. στις διεθνείς εξελίξεις του 1908 που επηρέασαν την πορεία του Κρητικού Ζητήματος (μονάδες 4) και στις σχετικές αντιδράσεις των Κρητών, (μονάδες 8)
- β. στις αντιδράσεις των Μεγάλων Δυνάμεων και της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (Τουρκίας) που προκάλεσαν οι ενέργειες των Κρητών. (μονάδες 13)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Χειρόγραφη προκήρυξη του Ελευθερίου Βενιζέλου:

Τρίτη μεσονύκτιον 22 Σεπτεμβρίου 1908

Αγαπητοί συμπατριώται,

Της Βουλγαρίας ανακηρυχθείσης εις Βασίλειον, ανάγκη αμέσως αύριον να κηρύξωμεν και ημείς την ένωσιν. Παραλάβετε όσους περισσοτέρους δύνασθε αόπλους και έλθετε αύριον εις Χανιά έως τας 2 μ.μ.

Ζήτω το Έθνος, ζήτω η ένωσις.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Διάγγελμα της Κυβερνήσεως της Κρήτης:

Προς τον Λαόν της Κρήτης

Αγαπητοί συμπατριώται,

Ιερόν καθήκον επέβαλεν και εις τον λαόν και εις την κυβέρνησιν να λύσωσι και τον τελευταίον δεσμόν τον κωλύοντα την πλήρη ανεξαρτησίαν της αγαπητής μας πατρίδος και να κηρύξωμεν την ένωσιν της Κρήτης μετά της Μητρός Ελλάδος. Τα κωλύματα, άτινα παρενεβάλλοντο μέχρι τούδε εις την αγαθήν θέλησιν των Προστατίδων Δυνάμεων, [...] ήρθησαν εντελώς, διότι από προχθές ο τηλεγράφος μας ανήγγελεν ότι η μεν Βουλγαρία ανεκηρύχθη εις ανεξάρτητον Βασίλειον, η δε Βοσνία και Ερζεγοβίνη προσαρτάται εις την Αυστροουγγαρίαν. [...]

Εναπόκειται ήδη εις πάντας ημάς να δείξωμεν ότι είμεθα άξιοι του μεγάλου επιτελεσθέντος βήματος, τηρούντες μετά ζήλου την δημοσίαν τάξιν και περιφρουρούντες μετά πατρικής μερίμνης τα συμφέροντα των συμπατριωτών μας Μουσουλμάνων.

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Γ' ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

Έχομεν ακράδαντον πεποίθησιν ότι ο Κρητικός Λαός, ο οποίος εις τας κρίσιμους περιστάσεις ανεφάνη πάντοτε πιστός εκτελεστής του καθήκοντός του δεν θα υστερήση σήμερον τούτου.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Το Ενωτικό Ψήφισμα της Κυβερνήσεως της Κρήτης:

Η Κυβέρνησις της Κρήτης, διερμηνεύουσα το αναλλοίωτον φρόνημα του Κρητικού Λαού, κηρύσσει την ανεξαρτησίαν της Κρήτης και την ένωσιν αυτής μετά της Ελλάδος, όπως μετ' αυτής αποτελέση αδιαίρετον και αδιάσπαστον Συνταγματικόν Βασίλειον. [...]

Εντέλλεται εις τας Αρχάς της νήσου, όπως συμφώνως τω Ψηφίσματι τούτω, εξακολουθήσωσι ν' ασκώσι τα καθήκοντα της υπηρεσίας των. Εγένετο εν Χανίοις τη 24η Σεπτεμβρίου 1908.

Στέλλα Κ. Αλιγιζάκη, *Η επαναστατική προκήρυξη της 22 Σεπτεμβρίου 1908, Συμβολή στην Κρητική Ιστορία της περιόδου της Αυτονομίας*, Αθήνα 1982, σ. 71 και 89-90, στο *Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας*, Γ' Λυκείου, βιβλίο καθηγητή.

ΚΕΙΜΕΝΟ Δ

Η αντίδραση των προστάτιδων Δυνάμεων απέναντι στην επαναστατική πρωτοβουλία του κρητικού λαού δεν ήταν απόλυτα αρνητική. Οι τέσσερις κυβερνήσεις, μετά από ολιγοήμερες διαβουλεύσεις, έσπευδαν να τονίσουν ότι «δεν θα απείχον του να αποβλέψουν μετ' ευμενείας προς την συζήτησιν του ζητήματος τούτου μετά της Τουρκίας, εάν η τάξις διατηρηθή εν τη νήσω και εξασφαλισθή η προστασία του μουσουλμανικού πληθυσμού». [...] Οι Νεότουρκοι εθνικιστές, μετά την αναγκαστική υποχώρηση απέναντι στη Βουλγαρία (:ανακήρυξή της σε ανεξάρτητο βασίλειο) και στην Αυστρο-Ουγγαρία (:προσάρτηση της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης), αναζητούσαν στη ματαίωση της ενωτικής λύσεως το έρεισμα μιας πρώτης διπλωματικής επιτυχίας. [...] Πίσω από την παράταση των διαπραγματεύσεων δεν ήταν πλέον δύσκολο να διαφανεί η επιφυλακτικότητα αρχικά και η υπαναχώρηση στη συνέχεια των προστάτιδων Δυνάμεων. Σ' αυτό ακριβώς το σημείο, η Τουρκία έκρινε σκόπιμο να ζητήσει και την πλήρη διευκρίνιση των ευρωπαϊκών προθέσεων. [...]

Η ουσιαστική εντούτοις απεμπόληση της διαπραγματευτικής διαδικασίας με άμεσο στόχο την ένωση δεν ανέστειλε την εφαρμογή της αποφάσεως των Δυνάμεων να αποσύρουν από τη Μεγαλόνησο τα υπόλοιπα στρατεύματά τους. [...] Στις 30 Ιουνίου οι εκπρόσωποι των Δυνάμεων συνόδευσαν την επαναβεβαίωση της 24ης Ιουλίου 1909 σαν ημέρα αποχωρήσεως των τελευταίων αγημάτων τους, με την εξαγγελία της σταθερής τους προθέσεως να προστατεύσουν, αν παραστεί ανάγκη, τη μουσουλμανική μειονότητα και να διαφυλάξουν πιστά την έννομη τάξη και τα επικυριαρχικά δικαιώματα του σουλτάνου.

*Το κείμενο αποδόθηκε στο μονοτονικό, διατηρήθηκε όμως η ορθογραφία του.

Κ. Σβολόπουλος, «Η Κρητική Πολιτεία από το 1899 ως το 1909», στο *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, τόμ. ΙΔ', Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1977, σ. 214-215.

ΘΕΜΑ Δ1

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα και τον πίνακα που σας δίνονται, να αναφερθείτε:

- α. στην εξέλιξη των ναυτικών κέντρων από τη δεκαετία 1821-1830 έως το 1870, (μονάδες 13)
- β. στην περίπτωση της Σύρου και στους λόγους ανάπτυξής της κατά την ίδια περίοδο. (μονάδες 12)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

[...] Στην διάρκεια της Επανάστασης είχε καταστραφή μεγάλο ποσοστό των πλοίων, αλλά ένας ισχυρός πυρήνας περισώθηκε. Αν και η Ύδρα και οι Σπέτσες είχαν χάσει αντίστοιχα τα 78% και 50% του εμπορικού τους ναυτικού, στο τέλος του αγώνα η πρώτη διέθετε ακόμη 100 πλοία συνολικής χωρητικότητας 10.240 τόννων και οι Σπέτσες είχαν 50 πλοία 10.324 τόννων, όλα από 30 τόννους και πάνω. Με την αποκατάσταση της ειρήνης ιδρύθηκαν νέα ναυπηγεία σε πολλά νησιά και λιμάνια η ναυπηγική έγινε μια από τις σημαντικότερες βιομηχανίες του νεοσύστατου κράτους. [...]

Μετά την Επανάσταση, η Σύρος και αργότερα ο Πειραιάς έγιναν τα κύρια εμπορικά κέντρα με τα πιο δραστήρια ναυπηγεία. Από το 1827 μέχρι το 1834 ναυπηγήθηκαν στην Σύρο πάνω από 260 πλοία.

*Το κείμενο αποδόθηκε στο μονοτονικό, διατηρήθηκε όμως η ορθογραφία του.

Γ. Λεονταρίτης, *Ελληνική εμπορική ναυτιλία*, Ε.Μ.Ν.Ε. Μνήμων, Αθήνα 1981, σ. 62-63.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Σε κύριο ναυτιλιακό κέντρο της δυτικής Ελλάδας αναδεικνύεται η μικρή κωμόπολη σφηνωμένη σε μια γωνιά των βόρειων ακτών του Κορινθιακού κόλπου, το Γαλαξίδι. Πραγματοποιώντας μια πραγματικά εντυπωσιακή οικονομική άνθηση, το Γαλαξίδι, μέσα σε μία τριακονταετία, μεταξύ 1840 και 1870, πενταπλασιάζει το στόλο του. Το 1870, τη χρονιά της κορύφωσής του, διαθέτει 320 μεγάλα ιστιοφόρα και σχεδόν προκαλεί την αδιαμφισβήτητη κυρίαρχο του Αιγαίου, τη Σύρο, η οποία την ίδια χρονιά διαθέτει 700 ιστιοφόρα. Αποτελεί το κύριο ναυπηγικό κέντρο της δυτικής Ελλάδας και στηρίζει όλη του την ευημερία στην παραγωγή και εκμετάλλευση ιστιοφόρων.

ΠΙΝΑΚΑΣ: *Ελληνικά ναυτικά κέντρα με ποντοπόρα φορτηγά ιστιοφόρα*

	1840	1870
Γαλαξίδι	64	319
Σύρος	90	700
Σπέτσες	26	211
Ύδρα	24	119
Πειραιάς	1	49

Τζελίνα Χαρλαύτη, «Ναυτιλία», στο Κ. Κωστής – Σ. Πετμεζάς (επιμ.), *Η ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας τον 19ο αιώνα*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2006, σ. 438 και 437.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Το διαμετακομιστικό εμπόριο αποτέλεσε την πρώτιστη οικονομική δραστηριότητα στη Σύρο σε όλη την περίοδο της ακμής της. Σπουδαία συμμετοχή στο συνολικό εμπόριο της πόλης είχαν και οι εισαγωγές, οι οποίες σαφώς υπερτερούσαν σημαντικά των εξαγωγών που πραγματοποιούνταν από τους συριανούς εμπόρους. Στην ουσία η Σύρος υπήρξε αφενός η αγορά διοχέτευσης των δυτικών και ανατολικών προϊόντων προς την Ανατολή και τη Δύση αντίστοιχα και αφετέρου ο τόπος εισόδου των εξωτερικών αγαθών προς την ελληνική ενδοχώρα. [...] Το εμπόρευμα που είχε παραγγελθεί από τον ερμούπολίτη έμπορο ερχόταν στη Σύρο για να κατατεθεί στην αποθήκη διαμετακόμισης (transit).

Το ναυπηγείο της πόλης ήταν ένας από τους ζωτικότερους τομείς της τοπικής οικονομίας. Η πλούσια δραστηριότητά του οφείλεται στην παρουσία των ψαριανών και χίων ναυπηγών. [...] Στο πλευρό τους είχαν ένα πολυάριθμο εργατικό δυναμικό, το οποίο παρείχε ειδικευμένη εργασία. [...] Το συνολικά εργαζόμενο προσωπικό του ναυπηγείου ανέρχονταν σε πάνω από 1.000 άτομα. [...] Αν υπολογίσουμε ότι ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός της Ερμούπολης το 1850 ήταν 7.650 άτομα, τότε ο αριθμός των απασχολούμενων στο ναυπηγείο της πόλης υποδεικνύει τη μεγάλη σπουδαιότητα που είχαν οι ναυπηγικές εργασίες στη Σύρο. [...]

Β. Καρδάσης, «Η Σύρος σταυροδρόμι της Ανατολικής Μεσογείου», στο Γ.Β. Δερτιλής - Κ. Κωστής (επιμ.), *Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας (18ος - 20ός αιώνας)*, Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 1991, σ. 329, 325 και 332.

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά σας στοιχεία. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο και να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση. Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 10.00 π.μ.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΤΕΛΟΣ 5ΗΣ ΑΠΟ 5 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1.

α. Σελίδα 77 «Οι εκλεκτικοί... κυβερνήσεις.»

β. Σελίδα 86 «Το 1909... μέσω της Βουλής» και «Στις 15 Μαρτίου 1910... επιδιώξεις του.» (προαιρετικά «Υπό την πίεση του Συνδέσμου... βουλή.»)

γ. Σελίδα 151 «Με βάση το άρθρο... των ανταλλαξίμων.»

ΘΕΜΑ Α2.

α2

β6

γ1

δ5

ε4

ΘΕΜΑ Β1.

α. Σελίδα 82 «Στη δεκαετία του 1880... κοινωνικής ομάδας.»

β. Σελίδα 82 «Για την επιλογή... εξυπηρετήσεις» και σελίδα 84 «Οι υποψήφιοι βουλευτές... δημόσιοι υπάλληλοι.» (προαιρετικά «Σε αντίθεση... κατώτερα στρώματα»).

ΘΕΜΑ Β2.

α. Σελίδα 154 «Η ΕΑΠ διέκρινε... εργατικού προλεταριάτου.»

β. Σελίδα 154 «Εξάλλου δόθηκε... παραμεθόριες περιοχές.»

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1.

α. σελ. 217 «Δυο μεγάλα εξωτερικά... νέα Προσωρινή Κυβέρνηση της Κρήτης».

Να εφαρμοστεί η μέθοδος της σύνθεσης και να αξιοποιηθούν τα στοιχεία των παραθεμάτων:

Κείμενο Α (Χειρόγραφη προκήρυξη του Ελευθερίου Βενιζέλου στις 22 Σεπτεμβρίου 1908)

- Με αφορμή το γεγονός ότι η Βουλγαρία ανακηρύχτηκε σε βασίλειο, ο Βενιζέλος καλεί τους συμπατριώτες του να κινητοποιηθούν άμεσα προς επίτευξη της ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα.
- Τους καλεί μάλιστα να συγκεντρώσουν όσους περισσότερους από τους άνδρες μπορούν και να συγκεντρωθούν στα Χανιά, ορίζοντας ως προθεσμία τις 2 μ.μ.
- Χαρακτηριστικές οι φράσεις με τις οποίες τελειώνει η προκήρυξη «Ζήτω το Έθνος, ζήτω η ένωση», θέλοντας να τονώσει το φρόνημα των Κρητών.

Κείμενο Β (Διάγγελμα της Κυβερνήσεως της Κρήτης)

- Η κυβέρνηση της Κρήτης προβάλλει ως ιερό χρέος του Κρητικού λαού και της κυβέρνησης του να καταλύσουν και τον τελευταίο δεσμό που παρακώλυει την πλήρη ανεξαρτησία της Κρήτης και καλεί σε ένωση της Κρήτης με τη μητέρα Ελλάδα.
- Τα όποια εμπόδια υπήρχαν μέχρι τη στιγμή του Διαγγέλματος και τα οποία εναπόκειντο στην προαίρεση των Μεγάλων Δυνάμεων να ξεπεραστούν, έχουν εξαλειφθεί εντελώς δεδομένης της ανακήρυξης της Βουλγαρίας σε ανεξάρτητο βασίλειο και της προσάρτησης της Βοσνίας και της Ερζεγοβίνης στην Αυστροουγγαρία.
- Επαφίεται στον κρητικό λαό να φανεί αντάξιος της ευκαιρίας που παρουσιάστηκε και να περιφρουρήσει τόσο τη δημόσια τάξη όσο και τα συμφέροντα των Μουσουλμάνων του νησιού.
- Η Κυβέρνηση της Κρήτης εκφράζει τη βεβαιότητα ότι ο Κρητικός λαός, ο οποίος στις κρίσιμες περιστάσεις έχει επιτελέσει πάντοτε το καθήκον του, θα πράξει ανάλογα και στην παρούσα στιγμή.

Κείμενο Γ (Το Ενωτικό Ψήφισμα της Κυβερνήσεως της Κρήτης)
 Συντάχθηκε στις 24 Σεπτεμβρίου του 1908, οπότε και εγκρίθηκε ομόφωνα το πρώτο ψήφισμα της Ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα.

- Η Κυβέρνηση της Κρήτης εκφράζοντας το φρόνημα του Κρητικού λαού κηρύσσει την ανεξαρτησία του νησιού και την ένωση του με την Ελλάδα προκειμένου να καταστεί από κοινού με την Ελλάδα αδιαίρετο συνταγματικό βασίλειο.

- Η Κυβέρνηση της Κρήτης διατάζει τις αρχές του νησιού να συνεχίσουν απερίσπαστα να επιτελούν τα καθήκοντα που έχουν επωμιστεί.

β. σελ.218 «Παρά τις έντονες... απέκοψε τον ιστό της». Να εφαρμοστεί η μέθοδος της σύνθεσης και να αξιοποιηθούν τα στοιχεία των παραθεμάτων:

Κείμενο Δ (Αναφέρεται στις αντιδράσεις των Μεγάλων Δυνάμεων απέναντι στις ενέργειες των Κρητών)

- Οι Μεγάλες Δυνάμεις δεν ήταν ξεκάθαρα αρνητικές απέναντι στην ενωτική πρωτοβουλία των Κρητών.
- Μετά από σύντομες διαβουλεύσεις οι Δυνάμεις έθεσαν ως προϋπόθεση πως θα δεχτούν με ευνοϊκή διάθεση την ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα, αρκεί να έρθουν σε συζητήσεις με την Τουρκία θέτοντας ως προϋπόθεση τη διατήρηση της τάξης και την προστασία των Μουσουλμάνων του νησιού.
- Μετά την ανακήρυξη της Βουλγαρίας σε ανεξάρτητο βασίλειο και την προσάρτηση της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, οι Νεότουρκοι επιδιώκουν τη ματαίωση της Ένωσης θεωρώντας τη μάλιστα ένα πρώτο διπλωματικό επίτευγμα.
- Διαφαίνεται πάντως η επιφυλακτικότητα και η συγκατάβαση των Προστάτιδων Δυνάμεων που ήταν διαλλακτικές στο ίδιο ζήτημα.
- Η Τουρκία με τη σειρά της ζητά από τις Μεγάλες Δυνάμεις να διευκρινίσουν πλήρως τη στάση και τις προθέσεις τους.
- Αν και δεν ολοκληρώθηκε εκείνη τη στιγμή η διαπραγμάτευση που αφορούσε την Ένωση, εφαρμόστηκε η απόφαση των Μεγάλων Δυνάμεων να αποσύρουν από την Κρήτη τα υπολοιπα στρατεύματα τους.
- Στις 30 Ιουνίου οι Δυνάμεις επαναβεβαίωσαν την 24^η Ιουλίου του 1909 ως ημέρα αποχώρησης των τελευταίων στρατιωτικών δυνάμεων τους δηλώνοντας απερίφραστα την πρόθεση τους, να προστατεύσουν, αν παραστεί ανάγκη, τη μουσουλμανική μειονότητα του νησιού και να διαφυλάξουν τη νομιμότητα και τα κυριαρχικά δικαιώματα του σουλτάνου στην Κρήτη.

ΘΕΜΑ Δ1.

α. σελ. 20 «Ακολούθησαν δύσκολα χρόνια... ναυτικών υποθέσεων»

Να εφαρμοστεί η μέθοδος της σύνθεσης και να αξιοποιηθούν τα στοιχεία των παραθεμάτων:

Κείμενο Α (αφορά στην εξέλιξη των ναυτικών κέντρων κατά την περίοδο της επανάστασης)

- Αν και κατά την περίοδο της ελληνικής επανάστασης καταστράφηκαν πολλά πλοία, η ελληνική ναυτιλία διατήρησε τη βασική της ναυτική δύναμη.
- Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν η Ύδρα και οι Σπέτσες που, αν και είχαν χάσει $\frac{3}{4}$ και $\frac{1}{2}$ αντίστοιχα των εμπορικών πλοίων, μετά το πέρας της επανάστασης, εξακολουθούσαν να διαθέτουν αξιόλογη δύναμη (περίπου 10000 τόνους χωρητικότητα).
- Η ναυπηγική μάλιστα άνθισε μετά τη δημιουργία του ελληνικού κράτους.

Κείμενο Β (αφορά στην εξέλιξη των ναυτικών κέντρων κατά τις δεκαετίες 1840-1870)

- Βασική ναυτιλιακή δύναμη την εν λόγω περίοδο αποτέλεσε το Γαλαξίδι, το οποίο πενταπλασίασε τα πλοία του, γεγονός που το κατέστησε το σημαντικότερο ναυπηγικό κέντρο της δυτικής Ελλάδας.
- Το 1870 ειδικότερα, έφτασε στο απόγειο της ακμής του με 320 ιστιοφόρα, αποτελώντας το αντίπαλο δέος της Σύρου (σημαντικότερο ναυτικό κέντρο της περιόδου).
- Χαρακτηριστικές είναι οι πληροφορίες που αντλούμε από τον πίνακα σχετικά με την αύξηση των ιστιοφόρων μέσα σε 30 χρόνια (1840-1870). Πέρα από το Γαλαξίδι που πενταπλασίασε το στόλο του (από 64 σε 319 ιστιοφόρα), οι Σπέτσες διαθέτουν, το 1870, 211 πλοία (από 26), η Ύδρα 119 (από 24), ενώ ο Πειραιάς για πρώτη φορά αναδεικνύεται σε ναυτικό κέντρο με 49 ιστιοφόρα.

β. σελ 20-21 «Στο ελληνικό κράτος...αργότερα στην Αίγυπτο»

Κείμενο Α

- Κατά τη μετεπαναστατική περίοδο η Σύρος κυριάρχησε εμπορικά ναυπηγώντας πάνω από 260 πλοία μέσα σε μία επταετία.

Κείμενο Β

- Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα, η Σύρος το 1870 οκταπλασιάζει σχεδόν τον εμπορικό της στόλο αγγίζοντας τα 700 ιστιοφόρα (από 90, το 1840).

Κείμενο Γ (αφορά στη σημασία του διαμετακομιστικού εμπορίου και του ναυπηγείου της Σύρου στην ανάπτυξη του νησιού)

- Το διαμετακομιστικό εμπόριο συνέβαλε σημαντικά στην οικονομική άνθιση της Σύρου, με βασικότερο παράγοντα τις εισαγωγές, καθώς το νησί αποτελούσε σταυροδρόμι της εμπορικής κίνησης μεταξύ Ανατολής και Δύσης, διοχετεύοντας τα εξωτερικά αγαθά στο εσωτερικό της Ελλάδας, αφού πρώτα αποθηκεύονταν στο νησί (transit).
- Η οικονομία του νησιού ενισχυόταν ιδιαίτερα από τη λειτουργία του ναυπηγείου, στο οποίο εργάζονταν ναυπηγοί από παραδοσιακά ναυτικά κέντρα (Ψαρά και Χίος), παράλληλα με ειδικευμένους ναυτεργάτες.
- Οι 1000 εργαζόμενοι του ναυπηγείου επιβεβαιώνουν τη σημασία της ναυπηγικής για το νησί, ιδιαίτερα αν αναλογιστεί κανείς ότι στην Ερμούπολη ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός ανερχόταν το 1850 σε 7650 άτομα.

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2017

ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΜΕΡΟΣ Α' : Τοποθετήσεις που «σταχυολογήσαμε» από τη διαδικτυακή περιήγηση

Η άποψη της Πανελλήνιας Ένωσης Φιλολόγων:

« Σημαντικό εύρος της εξεταστέας ύλης κάλυπταν τα φετινά θέματα των εξετάσεων στην Ιστορία. Ορισμένες ερωτήσεις επαναλαμβάνονται σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια. Σχετικά με το θέμα Γ1, που αναφέρεται στις πηγές, ο μαθητής μπορεί να χρησιμοποιήσει τα στοιχεία των πηγών και αυτά του εγχειριδίου για να απαντήσει. Σχετικά με το θέμα Δ1, ο μαθητής πρέπει να χρησιμοποιήσει συνδυαστική και συνθετική μέθοδο για να επεξεργαστεί τις γνώσεις που του παρέχει το βιβλίο και οι πηγές καθώς και να γνωρίζει τα γεγονότα. »

Τοποθετήσεις συναδέλφων:

1) «Τα θέματα της Ιστορίας Προσανατολισμού χαρακτηρίζονται αναμενόμενα και προσιτά για τους σωστά προετοιμασμένους υποψηφίους. Η πρώτη ομάδα ερωτήσεων - κλειστού τύπου - ήταν σαφής και χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες. Στις απαντήσεις της Β' ΟΜΑΔΑΣ ο υποψήφιος κλήθηκε να αξιοποιήσει τη συνθετική του ικανότητα, ώστε να αξιοποιήσει λειτουργικά τα στοιχεία των αρκετών συνοδευτικών παραθεμάτων. Η έκταση των ζητημάτων ήταν η αναμενόμενη και, αν και πάντα μεγάλη, δεν πρέπει να προκάλεσε προβλήματα στους εξοικειωμένους με τη διαδικασία υποψηφίους. Τέλος, στο θέμα Β1β) προτείνεται να συμπεριληφθεί στην απάντηση το απόσπασμα "Το εκλογικό σύστημα ... δημόσια ζωή» (σελ. 82-83), διότι αναμφίβολα συμπληρώνει σε νόημα τα κριτήρια επιλογής των υποψηφίων βουλευτών στο τελευταίο τέταρτο του 19ου αιώνα.»

(άποψη ομάδας φιλολόγων στο news 24/7)

2) «Τα θέματα θεωρούνται βατά και προσβάσιμα από επαρκώς προετοιμασμένους υποψηφίους. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην επεξεργασία των πηγών της δεύτερης ομάδας.»

(άποψη φιλολόγων στο alfavita.gr)

3) «Τα θέματα στην Ιστορία Προσανατολισμού ήταν διατυπωμένα με σαφήνεια και κάλυπταν το μεγαλύτερο μέρος της διδαχθείσας ύλης. Γενικά για έναν καλά προετοιμασμένο μαθητή τα θέματα ήταν εύκολα προσεγγίσιμα και απαιτούσαν κριτική σκέψη και συνθετική ικανότητα μόνο στη Δεύτερη Ομάδα, δηλαδή στην επεξεργασία των πηγών.»

(άποψη της Ομοσπονδίας Εκπαιδευτικών Φροντιστών Ελλάδος, Ο.Ε.Φ.Ε.)

ΜΕΡΟΣ Β': Η δική μας εκτίμηση

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

A1. Το θέμα αυτό δεν προβλημάτισε τους υποψηφίους, αλλά προκάλεσε εντύπωση ότι το γ είχε τεθεί και την προηγούμενη χρονιά.

A2. Το θέμα δεν προβλημάτισε τους επαρκώς προετοιμασμένους υποψηφίους.

B1α. Η διατύπωση της ερώτησης προβλημάτισε τους υποψηφίους, αφού αρκετοί θεώρησαν ότι η απάντηση μπορεί να περιλάβει και περισσότερες παραγράφους του σχολικού βιβλίου εκτός από τις δύο πρώτες παραγράφους της σελίδας 82 που προφανώς χρειάζονται.

B1β. Το θέμα ήταν σαφώς διατυπωμένο και δεν προβλημάτισε τους επαρκώς προετοιμασμένους υποψηφίους.

B2α. Το θέμα ήταν σαφώς διατυπωμένο και δεν προβλημάτισε τους επαρκώς προετοιμασμένους υποψηφίους.

B2β. Το θέμα ήταν σαφώς διατυπωμένο και δεν προβλημάτισε τους επαρκώς προετοιμασμένους υποψηφίους.

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

Γ1.α. και β. Και τα δύο ζητήματα ήταν διατυπωμένα με σαφήνεια, αλλά απαιτούσαν κριτική σκέψη και συνθετική ικανότητα προκειμένου να συνδυαστούν σωστά οι γνώσεις του σχολικού βιβλίου με το περιεχόμενο των παραθεμάτων. Αρκετά μεγάλη η έκταση της απάντησης, όπως συνήθως συμβαίνει τα τελευταία χρόνια με την έκταση της απάντησης των παραθεμάτων.

Δ1.α. Η διατύπωση της ερώτησης προβλημάτισε αρκετούς υποψηφίους, αφού εκτός από την παράγραφο για την ελληνική ναυτιλία την περίοδο της επανάστασης (σελ.20 σχολικού) που προφανώς χρειάζεται, κάποιοι αξιοποίησαν και την παράγραφο της σελίδας 21 «Στη διάρκεια του 19ουστις ελληνικές θάλασσες», απόσπασμα πάντως που δεν μπορεί να θεωρηθεί άσχετο με την απάντηση και προαιρετικά θα μπορούσε να τεθεί στην απάντηση.

Δ1.β. Το θέμα ήταν σαφώς διατυπωμένο και δεν προβλημάτισε τους επαρκώς προετοιμασμένους υποψηφίους.

Πάντως και τα δύο ζητήματα του θέματος Δ1 απαιτούσαν κριτική σκέψη και συνθετική ικανότητα προκειμένου να συνδυαστούν σωστά οι γνώσεις του σχολικού βιβλίου με το περιεχόμενο των παραθεμάτων. Αξίζει να σημειωθεί ότι τέθηκε και πίνακας, τα στοιχεία του οποίου έπρεπε να αξιοποιηθούν σχολαστικά.

ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Τα θέματα κάλυπταν σημαντικό εύρος της εξεταστέας ύλης αλλά δεν πρέπει να προβλημάτισαν τους επαρκώς προετοιμασμένους υποψηφίους. Η πρώτη ομάδα ήταν εύκολα αντιμετώπισιμη, ενώ η δεύτερη ομάδα απαιτούσε κριτική και συνθετική ικανότητα, όπως παραδοσιακά συμβαίνει με τα παραθέματα. Πάντως το επίπεδο των

Θεμάτων της δεύτερης ομάδας ήταν πιο εύκολο από αντίστοιχα θέματα προηγούμενων ετών τόσο όσον αφορά στη γλώσσα των παραθεμάτων που ήταν σαφώς ευκολότερη όσο και στο βαθμό που τα θέματα απαιτούσαν συνδυαστική ικανότητα ,ο οποίος ήταν μικρότερος από προηγούμενα έτη.

Θα χαρούμε να δούμε και τα δικά σας σχόλια στο email: info@alimpinisis.gr

Η ομάδα φιλολόγων των Φροντιστηρίων μας